

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Regionální rozvojová agentura
Východní Moravy

PASPORT HŘBITOVA

OBCE KOBYLÁ NAD VIDNAVKOU

OBSAH

1.	STATUT PASPORTU	1
2.	LEGISLATIVA	2
3.	TECHNICKÉ PODMÍNKY POŘIZOVÁNÍ PASPORTU	3
4.	CHARAKTERISTIKA HŘBITOVA.....	4
5.	STAVBY HŘBITOVA A MOBILIÁŘ.....	5
5.1.	Hřbitovní zeď.....	6
5.2.	Kapličky s vyobrazením křížové cesty	8
5.3.	Kříž s Kristem.....	10
5.4.	Hřbitovní kaple	10
5.5.	Dlážděná cesta a nasvícení hřbitova	12
5.5.1.	Mobiliář.....	13
6.	HROBOVÁ MÍSTA.....	14
6.1.	Historické významné hroby.....	15
6.2.	Způsob evidence pasportu hřbitova.....	15
6.2.1.	Popis prvků pasportu hrobových míst.....	18
7.	SEZNAM OBRÁZKŮ	19

Tato písemná zpráva je výstupem pasportizace hřbitova v obci Kobylá nad Vidnavkou pořizená v rámci projektu „Vytvoření strategických dokumentů pro Svazek obcí Mikroregionu Žulovska“ s registračním číslem CZ.03.4.74/0.0/0.0/17_080/0010019 z dotace poskytnuté v rámci Operačního programu Zaměstnanost.

Zastupitelé obce Kobylá nad Vidnavkou na svém zasedání, které se uskutečnilo dne, schválili strategický dokument **Pasport hřbitova v obci Kobylá nad Vidnavkou**, usnesením číslo Jedná se o střednědobý plánovací dokument, který slouží jako doporučení pro další rozvoj a podporu hřbitova v obci.

1. STATUT PASPORTU

Pasport je jedním ze základních dokumentů pro efektivní správu majetku obce.

Pasport hřbitova je konstruován tak, aby poskytoval přehledný a věcný výklad o evidenci hrobových míst, přičemž aby také ulehčoval plánování jejich úprav nebo doplnění a tím vylepšoval celkovou funkci hřbitova obce. Další informace pak směřují na evidenci majetku v areálu prostoru hřbitova.

Vytvoření pasportu je pouze prvotní krok k jeho využívání. Zachycuje a popisuje stávající stav hřbitovních míst formou databáze interaktivních údajů o jednotlivých místech. Pro jeho efektivitu se požaduje neustálá aktualizace stavu pasportu hřbitova.

2. LEGISLATIVA

Obec je dle paragrafu § 29 a §30 zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví povinná vést evidenci skutečného stavu svého hmotného i nehmotného majetku. Informace vytvořené pasportizací, popisují také množstevní a technický stav majetku obce, které jsou potřeba pro její správu a jsou součástí povinné dokumentace při čerpání dotací z OP EU. Rozsah a způsob vedení pasportu hřbitova odpovídá příslušným ustanovením zákona č. 193/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Tento zákon vstoupil v platnost 10. 7. 2017 a nabyl účinnosti 1. 9. 2017.

Dále se pasport hřbitova opírá o hydrogeologický průzkum. O hydrogeologickém průzkumu se vyjadřuje zákon č. 256/2001, například v §17, §18, §22, §23 nebo §29. Hlavním cílem hydrogeologického průzkumu veřejných pohřebišť má být poskytnutí věrohodných údajů pro rámcové určení délky tlecí doby lidských ostatků. Mezi tyto údaje patří zejména stav hladiny podzemní vody a její rozkvyv, kapilarita, zrnitost horninového prostředí a jeho vlhkost. Podle provedeného průzkumu je tlecí doba na místním hřbitově v Kobylé nad Vidnavkou 12 let.

Zákon §19 zákona 256/2017 Sb., pak hovoří o hřbitovním řádu. Řád veřejného pohřebiště musí být zveřejněn v místě na daném veřejném pohřebišti obvyklém. Hřbitovní řád obsahuje množství podrobných informací o podmínkách sjednání nájmu hrobového místa, rozsahu služeb poskytovaných na veřejném pohřebišti, stanovení druhů konečných rakví pro ukládání do hrobů a hrobek a mnohé jiné.

V zájmu ochrany piety a důstojnosti pohřebišť zavedl zákon č. 256/2001 Sb. v § 17 institut ochranných pásem, jenž má být veřejnoprávním nástrojem ochrany hřbitovů před negativními zásahy v místě, kde spočívají lidské ostatky. Ochranné pásmo se zřizuje v šíři nejméně 100 metrů. Stavební úřad může v tomto ochranném pásmu zakázat nebo omezit provádění staveb.

3. TECHNICKÉ PODMÍNKY POŘIZOVÁNÍ PASPORTU

Prvotní přehled hřbitova byl proveden pomocí ortofoto České republiky poskytované ČÚZK. Délkové údaje byly pořizovány v terénu, přímo v místě provedení, za pomoci klasického pásma a laserového dálkoměru Leica Disto D510. Lokalizování jednotlivých hrobových míst proběhlo pomocí mobilní aplikace GISELLA, přičemž zaměření přesného polohopisu jednotlivých hrobových míst, jako i solitérních dřevin, hraničního pásu hřbitova a dalších bodů zájmu pasportu, bylo pomocí GPS Trimble R8s. Dodatečně bylo provedeno měření v katastrální mapě obce, poskytnuté také ČÚZK, pomocí programu QGIS 3.10 na základě údajů získaných v terénu a samotné katastrální mapy. Kromě hrobových míst byl mapován také mobiliář hřbitova. Jako bodové vrstvy byly v programu QGIS 3.10 znázorněny objekty jako kříž, zastavení křížové cesty, pomník, studna, ~~vedleved~~, veřejné osvětlení, lavička, koš či stojan na kola. Liniové vrstvy znázorňují hřbitovní zeď a bránu. Nakonec jako polygony jsou vyobrazeny samotná hrobová místa, kaple a dlážděná cesta.

Výstupní pasport hřbitova obce Kobylá nad Vidnavkou je přístupný ve dvou variantách, a to v tištěné i digitální podobě a je tvořený ze tří hlavních částí. Textová část vystihuje postup zpracování pasportu, popisuje evidenční údaje uvedené v tabelární a grafické části a shrnuje všechny data z pasportu. Přílohová část obsahuje evidenci hrobů formou tabulky. Výstupy přílohové části byly uloženy v digitálním formátu DOCX, PDF a XLSX. Grafická část vystihuje jednotlivá hrobová místa měřena ortogonální metodou. Dále je součástí grafické části fotodokumentace jednotlivých hrobových míst.

Digitální část pasportu se skládá ze dvou částí. První část vykresluje graficky zaměřená hrobová místa přímo v digitální mapě. Druhá část podává informace se z evidenční databáze hrobových míst.

Terénní průzkum proběhl dne: 18. 8. 2020

4. CHARAKTERISTIKA HŘBITOVA

Vlastník	Obec Kobylá nad Vidnavkou
Provozovatel	Obec Kobylá nad Vidnavkou
Umístění	p.č. 1000/3, druh pozemku ostatní plocha, využití pohřebiště, o výměře 1656 m ²
	p.č. 2196, druh pozemku ostatní plocha, využití pohřebiště, o výměře 1656 m ²
	p.č. st 303 zastavěná plocha a nádvoří, o výměře 51m ²
Okres	Jeseník
Obec	Kobylá nad Vidnavkou
Katastrální území	Kobylá nad Vidnavkou

Můžeme říci, že hřbitov je místo přesně prostorově omezené a je výrazně odlišeno svou polohou i vzhledem. Je ohrazeno zdí jak z důvodů praktických tak i náboženských. Zeď jej odděluje od okolí, ohraničuje a uzavírá.

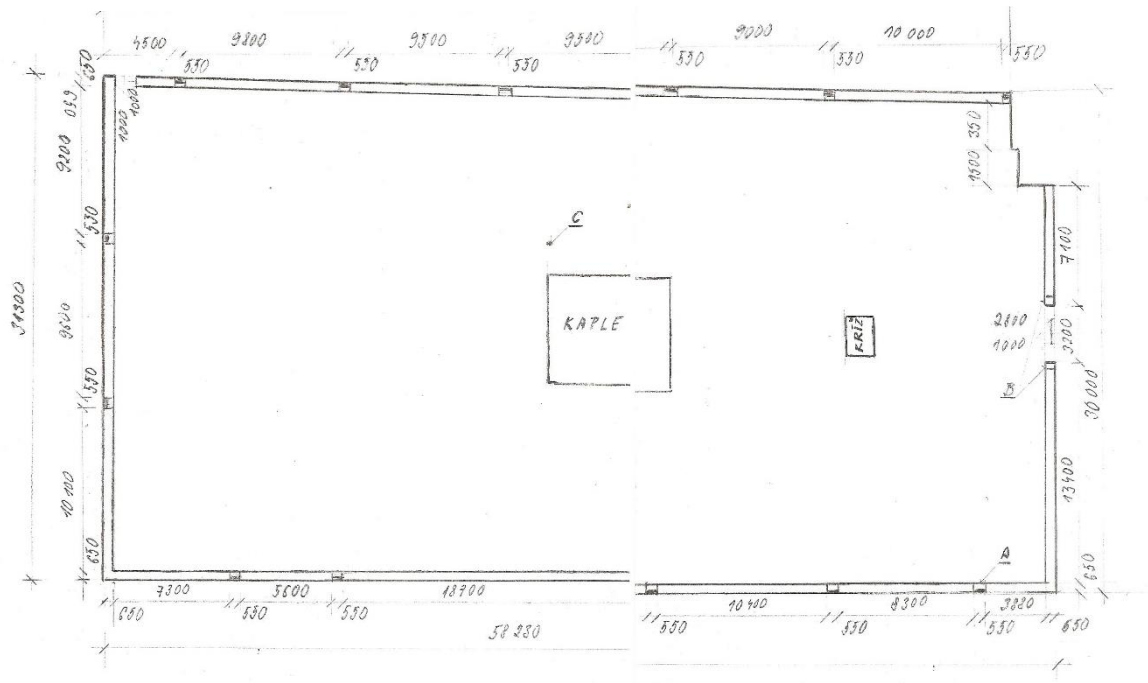
Hřbitov se v obci Kobylá nad Vidnavkou nacházel již na konci 18. století, kdy obklopoval kostel svatého Jáchyma. Na původní místo byl přesunut o něco později. Nový hřbitov v Kobylé nad Vidnavkou je zakreslen již do mapy povinných císařských otisků z roku 1836, v jeho středu je zakreslena také hřbitovní kaple svobodných pánů ze Skal. Zřízení hřbitova, jeho ohrazení i stavba hřbitovní kaple souvisejí s empírovou přestavbou kobylského renesančního zámku, jeho hospodářského zázemí i se založením rozsáhlého krajinářského parku.

Pasport hřbitova můžeme rozdělit na dva pomyslné celky:

1. Stavby hřbitova a mobiliář
2. Hrobová místa

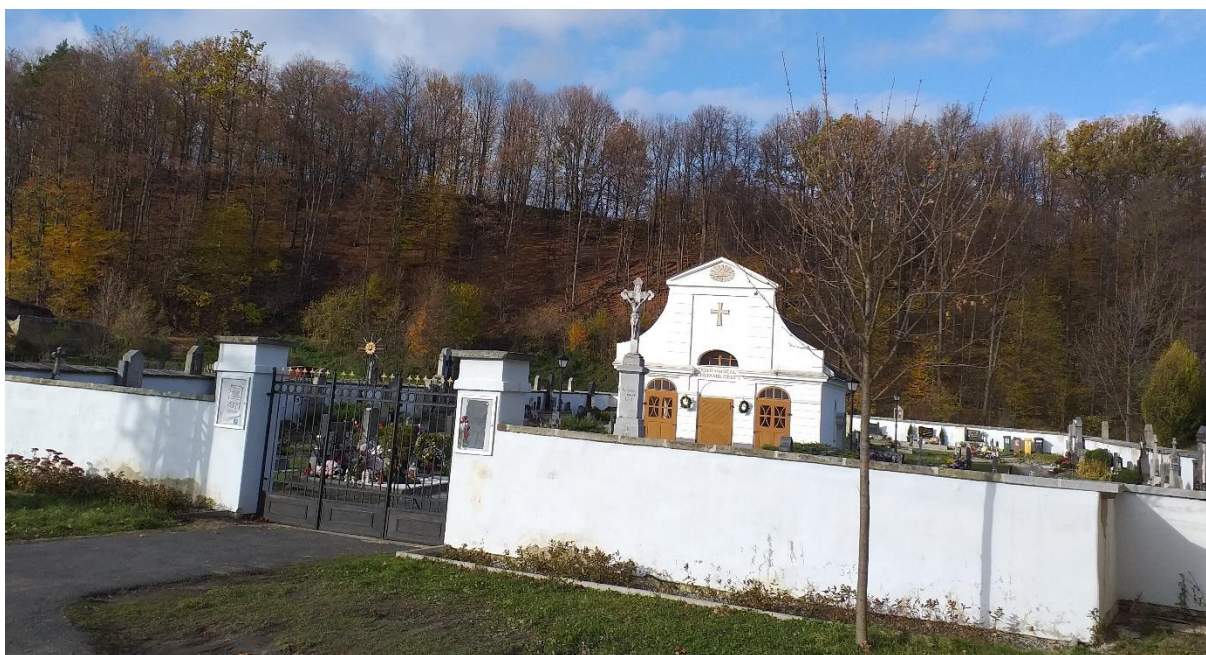
5. STAVBY HŘBITOVA A MOBILIÁŘ

Hřbitov není nemovitou kulturní památkou, v jeho středu se nachází hřbitovní kaple svobodných pánu ze Skal, nemovitá kulturní památka č. rej. 39811/8-957 Ústředního seznamu kulturních památek České republiky. Hřbitovní ohradní zeď s nejstaršími náhrobky z 2. poloviny 19. století a 1. poloviny 20. století je pamětihodností místního významu.

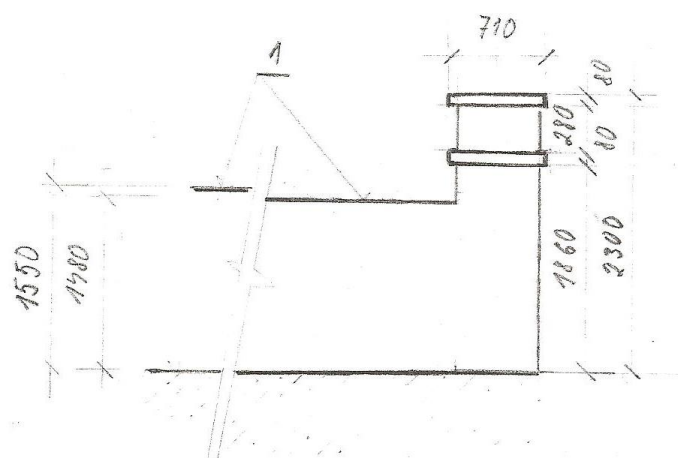

5.1. Hřbitovní zeď

Hřbitovní zeď je stejně jako kaple svobodných pánů ze Skal, zděná z řádkového kamenného zdiva, z lomových hrubě opracovaných kamenů. Pouze pilíře vstupní brány jsou vyžděné z cihel, u hasičské zbrojnice je zeď vyspravovaná tvárnicemi. Konstrukce základů se nedá prozkoumat, z dobových zvyklostí lze usoudit, že je tvoří kamenná rovinanina. Vzhledem k nerovnosti terénu je místy výška zdi od 1480 mm až do 1550mm.

Zeď i pilíře vstupní brány jsou omítnuty dvouvrstvou vápennou omítkou a natřeny nátěrem na vápennou omítku.

Zed' má původní korunu ze žulových desek, kamennými deskami jsou také ukončeny pilíře vstupní brány. Může být, že byly do vchodu pilířů umístěny ozdobné prvky.

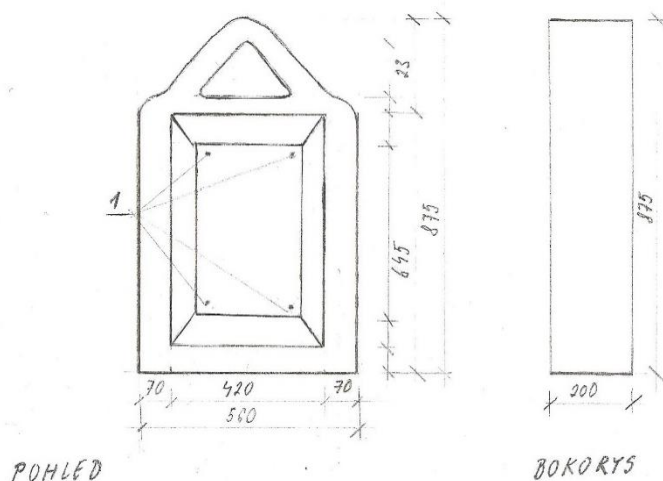
V roce 2015 došlo ke kompletní opravě hřbitovní zdi, kapliček a křížové cesty. Hřbitov má hlavní vchod z kované brány připevněný na zděných pilířích, boční branka je rovněž kovaná.

5.2. Kapličky s vyobrazením křížové cesty

Hřbitovní zeď je po celém svém obvodu opatřena pravidelně rozmístěnými do žuly vytesanými kapličkami Křížové cesty. Ty byly v minulosti opatřeny obrazy malovanými na plechu. Původní Křížová cesta byla zničená a v roce 2015 bylo provedené nové ztvárnění místní umělkyni.

Vytvoření nového grafického znázornění Křížové cesty do jednotlivých kapliček, pak nahrazuje jeho původní originál. Celkem bylo vytvořeno 14 vyobrazení místním umělcem. Vyobrazení jsou ztvárněné na pálené hliněné desky potažené glazurou.

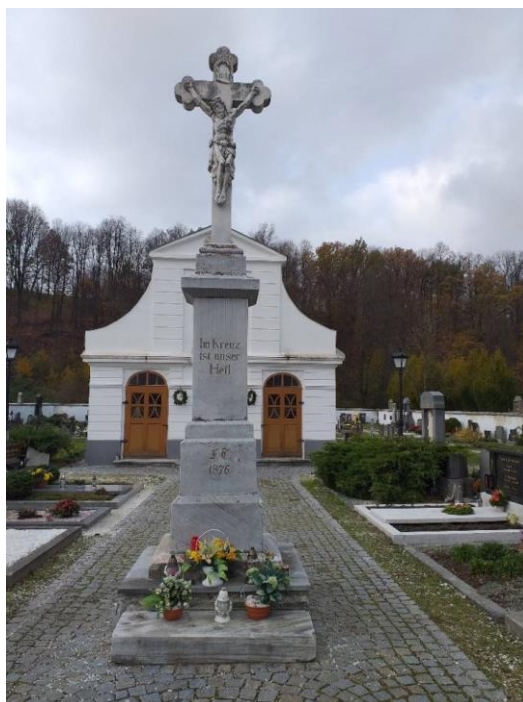

V roce 2015 rovněž došlo k doplnění kovaných křížků na vrcholy kapliček, které je původně zdobily. Pouze jeden z křížků se dochoval, a tak byly vytvořeny nové repliky, které jsou jeho věrným obrazem. Vykovány byly rovněž spony k uchycení desek s výjevy křížové cesty.

5.3. Kříž s Kristem

Pomyslným středem hřbitova (světa) je velký kříž s Kristem, k němuž bývají obráceny hroby. Za nejváženější je pokládán prostor kolem kříže a podél hlavní cesty.

5.4. Hřbitovní kaple

Hřbitovy většinou mívaly vlastní kapli, která sloužila výlučně kultu mrtvých a která bývala zasvěcována sv. Michaelovi. Tyto stavby byly využívány jako pietní objekty. Přízemí jako obřadní místnost a podzemní krypta pro uložení ostatků.

V případě hřbitovní kaple svobodných pánů ze Skal se jedná o stavbu starou minimálně 150 let. Kaple je dvoupodlažní, v suterénu je umístěna krypta, v přízemí je obřadní a liturgická místnost. Stavba je kryta sedlovou střechou s valbničkou. Průčelí tvoří zdobený mohutný štít s manýristickou výzdobou, zakončený tympanonem. Základy jsou neprozkoumány, tvoří je pravděpodobně jak je dobově obvyklé kamenná rovnanina. Stěny suterénu jsou pravděpodobně smíšené - po obvodu kamenné, uvnitř cihelné. Stěny obvodové, nosné a nenosné tvoří zdivo cihelné plné. Stropy nad suterénem a přízemím cihelné klenby a cihelné oblouky.

Zastřešení - dřevěný krov, krytina skládaná, cementvláknitá, čtvercový formát. Výplně otvorů v obvodové stěně okna dřevěná a dveře zhotovené z masivu. Objekt nemá žádné zařízení techniky prostředí stavby, není odkanalizován, nemá rozvody vody ani elektrorozvody, není vytápěn. Objekt není napojen na inženýrské sítě.

Krypta obsahuje cenné truhly příslušníků rodu svobodných pánů ze Skal.

Obecně se soudí, že hřbitovní kaple svobodných pánů ze Skal byla vystavěna do středu hřbitova v roce 1836. Kapli nechal vybudovat Karel Kletus ze Skal, který přestavěl i místní zámek. Karel Kletus zemřel 3. srpna 1837 a byl pochován právě v této kapli podobně jako i další jeho příbuzní.

Až do 2. světové války zůstal vzhled kaple prakticky nezměněn. Následující desetiletí docházelo k chátrání objektu. Další neblahý dopad na stav a vzhled kaple mělo její i umístění - vzdálenost od místní říčky Vidnávky je pouze několik desítek metrů, několikrát došlo k jejímu zaplavení.

Rekonstrukce kaple byla dokončena v roce 2013, kdy ve spolupráci s NPÚ probíhala renovace tak, aby byla zachována její původní podoba. Kaple svobodných pánů ze Skal dodnes tvoří dominantu hřbitova.

5.5. Dlážďená cesta a nasvícení hřbitova

Od hlavní brány vede ke zmíněné kapli dlážďená cesta, kolem které jsou již umístěna hrobová místa.

Prostor hřbitova je nasvícen, kdy 4 sloupy veřejného osvětlení jsou pomyslně rozmístěné do rohů hřbitovní kaple.

5.5.1. Mobiliář

Mezi mobiliář, kterým je hřbitov vybaven, patří lavička, koš, stojan na kola a nádoby na odpad.

6. HROBOVÁ MÍSTA

Pohřeb je poslední cestou mrtvého těla. Po překročení brány hřbitova je tělo definitivně vyloučeno ze světa živých. Pohřbívat mrtvé je skutečným milosrdenstvím, poslední čestnou povinností pozůstalých postarat se o mrtvého a důstojně ho pohřbít. Účast na pohřbu je pak vyjádřením úcty k zemřelému a sounáležitost s jeho osudem, výraz podpory pozůstalým.

Hrobovým místem je místo na pohřebišti určené pro zřízení hrobu nebo vyhrazené místo v úložišti jednotlivých urn.

Hrobem je hrobové místo, do kterého již byly uloženy lidské pozůstatky nebo zpopelněné lidské ostatky s následným zásypem hrobu zeminou. Hroby jsou většinou označeny náhrobky. Nejčastěji mívají podobu kříže, liší se jen použitým materiálem. Jsou to vlastně zmenšené kopie velkého hřbitovního kříže, který se tyčil uprostřed hřbitova a měl sloužit všem.

Celková plocha pohřebiště	1658 m ²
Celkový počet hrobových míst	237
Celková plocha hrobových míst	800,1 m ²

Hrobové místo jako místo na pohřebišti tedy nemůže vlastnit nikdo jiný, než provozovatel pohřebiště, což znamená, že vlastnické právo k hrobovým místům nelze převádět na cizí osobu a nelze tak s těmito místy obchodovat. Provozovatel pohřebiště, však může jednotlivá hrobová místa za úplatu cizím osobám pronajímat. Nájem hrobového místa vzniká na základě smlouvy o nájmu hrobového místa uzavřené mezi provozovatelem pohřebiště jako pronajímatelem a cizí osobou jako nájemcem. Smlouva o nájmu musí mít písemnou formu a musí obsahovat výši nájemného a výši úhrady za služby spojené s nájmem, pokud je provozovatel pohřebiště poskytuje.

Po skončení nájmu má nájemce povinnost si odebrat z hrobového místa hrobové zařízení včetně urny, v opačném případě s nimi bude provozovatel pohřebiště nakládat jako s věcmi opuštěnými.

Je tedy nutné rozlišovat na jedné straně pojem „hrobové místo“ a na straně „hrobové zařízení“. Hrobové zařízení není součástí hrobového místa, což vyplývá i z toho, že je na hrobovém místě umístěno jen na dobu trvání nájemní smlouvy, je tedy vlastnictvím nájem, a po skončení nájemní smlouvy musí být z hrobového místa odstraněno.

6.1. Historické významné hroby

Péče o hroby je humanitním požadavkem všeobecně vyžadujícím pietu vůči mrtvým. Zároveň představuje respektování potřeby rodinných příslušníků zachovávat památku na zemřelé a místa jejich posledního odpočinku v úctě, ctít náboženské vnímání hřbitovů jako „svatého pole“ a respektovat význam hřbitovů z hlediska kulturně historického, architektonického a uměleckořemeslného obsahu a projevu kulturní jedinečnosti krajiny.

Naši předci věnovali hřbitovům velkou péči a pozornost. Hroby, u kterých z historických důvodů vypršelo právo užívání, by neměly být odstraňovány v případě, že zastupitelstvo schválí jejich navržený status historicky významného hrobu. O této skutečnosti se několikrát jednalo v rámci zasedání zastupitelstva, kdy byl odsouhlasen status tzv. historického hrobu. V tomto případě je hrobové místo osvobozeno od poplatku a obec se dle svých možností vynasnaží o jeho údržbu.

6.2. Způsob evidence pasportu hřbitova

Evidence je provedena v tištěné i elektronické podobě pomocí databáze, která byla sestavena přímo k účelu pasportu hřbitova. Evidenční databáze je soubor pořízených technických údajů a informací zhotovený v digitální podobě, vycházejících z naměřených dat a samotné databáze obce. Tyto informace jsou zpracovány ve formě tabulky MS EXCEL, vzhledem k počtu hrobových míst v obci postačí pouze jednoduchý zápis právě do všeobecně rozšířené platformy softwaru MS Excel. Tištěná část je tvořena exportem údajů z databáze do příslušné grafické podoby.

a) Tabulková část:

Tabulková část identifikuje místa obsazených a volných hrobových míst a popisuje údaje o nich.

Pro každé hrobové místo identifikované na území hřbitova Kobylá nad Vidnavkou je v tomto pasportu veden evidenční záznam s těmito údaji:

- *Číslo hrobového místa*
- *Část*
- *Řada*
- *Obsazenost*
- *Výměra*
- *Památný hrob*
- *Poznámka*
- *Fotodokumentace*

Dále je blíže vysvětlen význam jednotlivých údajů a přehled možných používaných položek.

Číslo hrobového místa:

- *udává identifikační číslo hrobu navázané na nájemní smlouvu dle podkladů správce*
- *atribut je dán číslicí a nabývá hodnot 0-236*

Část :

- *udává polohu hrobového místa vzhledem na orientaci vůči cestě s křížem*
- *atribut je dán přívlastkem „levá“ nebo „pravá“*

Řada:

- *udává polohu hrobového místa uvnitř části*
- *atribut je dán číslicí a nabývá hodnot 1-5*

Obsazenost:

- *udává informaci o hrobovém místě*
 - *hrob se zemřelým, hrob volné místo, hrob historicky významný, hrob zrušen po uplynutí tlečí doby*

Výměra:

- *udává plochu hrobového místa*
- *atribut je uveden v metrech čtverečních*

Památný hrob:

- udává informaci o zařazení hrobu mezi památné hroby

Poznámka:

- obvykle udává míry, stav, či jiné dodatečné informace o náhrobku
 - zarostlý, nakloněný náhrobek, poničený okraj ...

Multimedia:

- udává vzhled jednotlivých hrobových míst pomocí fotodokumentace

b) Grafická část:

Grafickou část pasportu představují fotografie hrobů a přehledná mapa hřbitova s vyznačením všech hrobových míst a dopujících prvků hřbitova. Pro znázornění typů hrobových míst dle obsazenosti v mapě hřbitova viz. **Obr.1**, **Obr.2**, **Obr.3** a **Obr.4**.

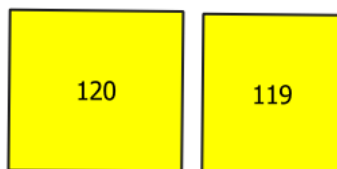
Obr. 1 Ukázka zobrazení hrobových míst se zemřelým na mapě hřbitova

Obr. 2 Ukázka zobrazení volných hrobových míst na mapě hřbitova

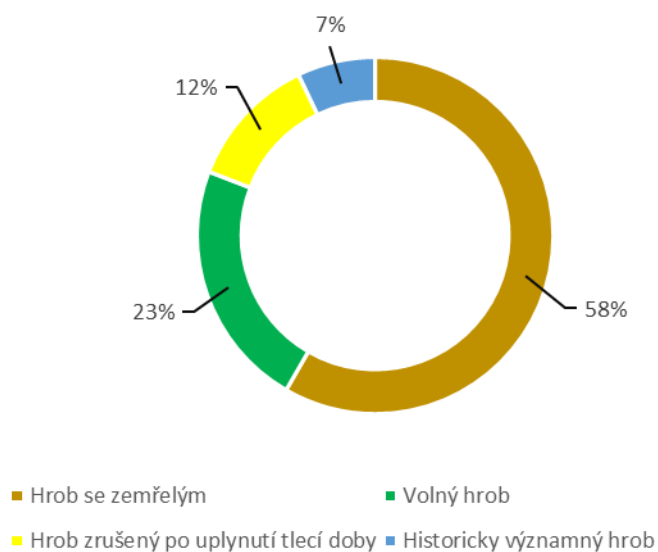
Obr. 3 Ukázka zobrazení historicky významných hrobových míst na mapě hřbitova

Obr. 4 Ukázka zobrazení hrobových míst po uplynutí tlečí doby na mapě hřbitova

6.2.1. Popis prvků pasportu hrobových míst

Pasport eviduje celkem 237 hrobových míst. Evidováno je 138 klasických hrobů se zemřelým, 54 aktuálně volných míst, 29 je zrušeno po uplynulé tlecí době a 16 obsazených hrobů je vedených jako historicky významných. Detailní rozdělení dle obsazenosti a typu hrobového místa je zobrazeno na **Obr.5**.

Obr. 5 Rozdělení dle obsazenosti a typu hrobového místa

7. SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 Ukázka zobrazení hrobových míst se zemřelým na mapě hřbitova	17
Obr. 2 Ukázka zobrazení volných hrobových míst na mapě hřbitova	17
Obr. 3 Ukázka zobrazení historicky významných hrobových míst na mapě hřbitova	17
Obr. 4 Ukázka zobrazení hrobových míst po uplynutí tlecí doby na mapě hřbitova	17
Obr. 5 Rozdělení dle obsazenosti a typu hrobového místa.....	18

- Dokumentace a převzaté fotografie byly poskytnuty obcí se souhlasem starosty obce
- Mapové výstupy, které jsou součástí tohoto díla, byly vytvořeny za pomoci podkladů:
 - ČÚZK – Ortofoto České republiky, 2020. < <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=2012> >.
 - ČÚZK – Katastrální mapa, 2020. < <https://geoportal.cuzk.cz/geoprohlizec/?wmcid=485> >.
- Rozsah a způsob vedení pasportu hřbitova dle:
 - Zákon číslo 193/2017 Sb., kterým se mění zákon č. 256/2001 Sb., o pohřebnictví a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

PŘÍLOHY

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Evidenční tabulka hřbitova obce Kobylá nad Vidnavkou.pdf

GRAFICKÁ ČÁST:

A1 – Mapa hřbitova Kobylá nad Vidnavkou_HR_A3_150.pdf, měřítko 1:150, formát A3